

OREXAKO HIRI ANTOLAKETAKO PLAN OROKORRAREN INGURUMEN AZTERKETA ESTRATEGIKOAREN IRISMEN AGIRIA

Orexako Udalak Hiria Antolatzeko Plan Orokorra idazteko eta onartzeko izapideak abiarazi ditu. Xede horri begira, 2014ko abenduaren 30ean, Planaren ingurumenaren gaineko ebaluazio estrategikoa egiteko, hasierako agiria eta HAPOren azterketa eta diagnostiko agiria bidali zituen Udalak Gipuzkoako Foru Aldundiko Ingurumeneko eta Lurralde Antolaketako Departamentu honetara.

Ingurumen ebaluazioari buruzko 2013ko abenduaren 9ko 21/2013 Legean xedatutakoaren arabera, Hiri Antolaketako Plan Orokorrek ohiko ingurumen ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura jarraitu behar dute; izan ere, administrazio publikoek onartutako planak dira, onespen hori Lege batek agintzen du, eta etorkizunean legez ingurumen eraginaren ebaluazioa egin behar duten proiektuak baimentzeko esparrua zehazten dute, proiektu horiek hiri ingurunea eta landa ingurunea antolatzeko direnean.

Era berean, Euskal Autonomia Erkidegoko ingurumena babesteko 3/1998 lege orokorrak, otsailaren 27ko 3/1998 Legeak, 41. artikuluan eta I.A) Eranskinean aurreikusitakoarekin bat etorritik, eta plan eta programen ingurumen ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura erregulatzen duen 211/2012 Dekretuak, urriaren 16koak, 4. artikuluan xedatutakoari jarraituz, hiri antolaketako plan orokorrek –aurrerantzean HAPO– ingurumen ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura jarraitu behar dute nahitaez.

Ingurumen ebaluazioari buruzko 21/2013 Legeak, abenduaren 9koak, 19. artikuluan ezarritakoari jarraituz, eta 211/2012 Dekretuak, urriaren 16koak, 10. artikuluan xedatutakoaren arabera, planak eta programak prestatzerakoan ingurumen alderdiak bateratze aldera, ingurumen organoak irismen agiri bat egin behar du (erreferentziako agiria, Erkidegoko Dekretuan erabilitako terminologiaren arabera), ingurumen azterketa estrategikoak izan behar duen hedadura, xehetasun eta zehaztapen maila finkatzeko. Aldez aurretik, dena den, kontsulta egingo zaie ukitutako administrazioei eta pertsona interesdunei.

3/1998 Legeak, otsailaren 27koak, 44. artikuluan ezarritakoaren arabera, eta ekainaren 30eko 16/2012 Foru Dekretuak xedatutakoari jarraituz, plan bat onartzeko eskuduntza nagusia Gipuzkoako Foru Aldundiari dagokionean –HAPO honekin gertatzen den moduan–, Ingurumeneko eta Obra Hidraulikoetako Zuzendaritza Nagusia izango da Erreferentziako Agiria egiteko organo eskuduna. Hori horrela, Zuzendaritza honek honako Irismen Agiria egin du; 211/2012 Dekretuaren 10. artikuluan aurreikusitako Erreferentziako Agiria, hain zuen.

Orexako HAPOren hasierako agiriko planteamendu nagusiak

Orexako Udalak egin duen hasierako agirian bizitegiak garatzeko hainbat aukera jaso dira, baina hiri garapenerako edota lurzoru urbanizaezina antolatzeko bestelako proposamenik egin gabe.

Agiri horretan, Orexak dituen bizitegi premiak ezarri dira; hau da, herriko gazteek emantzipatu nahi dutenean bizilekua izan dezaten, 20 bat etxebizitzetan, datozen 8 urteetarako. Agirian, halaber, etxebizitza bakanak edo bi familiakoak eraikitzeke premia adierazten da, udalerraren landa izaerari eusteko. Xede horri begira, agirian bost hazkunde-esparru posible identifikatu dira, guztiak ere oraingo hiri-bilbearen aldamenean. Hirigune hori paraje malkartsu eta erliebe bizikoan dago; horregatik, planteatu diren hirigintza-garapen guztiak malda handiko lursailetan proposatu dira. Egoera hori, ahal dela, topologia mailakatuen bitartez gaintutako da, eraikinaren sarrera goi solairutik eginda eta atzeko fatxadan solairu bat (erdisotoa) jaitsita:

- 1. hautabidea: Orexako hirigunearen sarrerako kokalekua, udaletxetik hurbil; 4.000 m²-ko esparrua da eta hor 10-12 etxebizitza egitea planteatu da. Eredu hori hiri-lurzoru gisa

kalifikatua dago oraingo arau subsidiarioetan. Esparru honen antolamendu xehatua HAPOn erabakiko da, agidanez hori baita lehendabizi garatzeko kokalekurik egokiena.

- 2. hautabidea: esparru hau ere herrigunearen sarreran dago, herrira sartzeko errepidearen beste aldean. 3.000 m² inguruko lursaila da, 8-10 etxebizitza hartzeko modukoa.

Arestian aipatutako bi hautabideez gain, beste hiru aukera aurreikusi dira, tamainaz txikiagoak, bakoitzean 2-4 etxebizitza ezartzeko:

- 3. hautabidea: oraingo herrigunearen ekialdean, pilotalekuaren ondoan.
- 4. hautabidea: herrigunearen ipar-ekialdeko muga.
- 5. hautabidea: herrigunetik iparraldean dauden etxebizitzaren ondoan.

Aztertu diren kokaleku guztiak akuiferok kutsatzeko arrisku handiko lurzoruan daude; eta, 1. hautabidea izan ezik, lurzoru urbanizaezinean daude, Nekazaritza eta basogintzako LAParen arabera *Nekazaritza eta Abeltzaintza* kategoriako *Trantsizioko Landa Paisaia* azpikategorian. Aztertutako kokalekuak sega-belardietan daude nagusiki; hala ere, 4. hautabideak harizti azidofilo bat hartuko luke zati batean, eta 1. hautabideak, berriz, landaretza autoktonoko heskai bat.

1. EGINDAKO KONTSULTAK

Ingurumeneko eta Obra Hidraulikoetako Zuzendaritza Nagusi honetan, Oregako Udalak egindako eskaera jaso ondoren, ukitutako administrazioei eta herritar interesatuei kontsultak egiteko tramitea jarri genuen abian, ingurumen ebaluazioari buruzko 21/2013 Legeak, abenduaren 9koak, 19. artikuluan aurreikusitakoari jarraituz, eta planen eta programen ingurumen ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura arautzen duen 211/2012 Dekretuak, urriaren 16koak, xedatutakoaren arabera. Fase honetan, honako entitate eta erakunde hauek kontsultatu ditugu:

- Gipuzkoako Foru Aldundiko Berrikuntzako, Landa Garapeneko eta Turismoko Departamentuko Mendietako eta Natura Ingurune Zuzendaritza Nagusia
- GFAko Berrikuntzako, Landa Garapeneko eta Turismoko Departamentuko Nekazaritzako eta Landa Garapeneko Zuzendaritza Nagusia
- GFAko Kultura, Gazteria eta Kirol Departamentuko Kultura Zuzendaritza Nagusia
- GFAko Ingurumeneko eta Lurralde Antolaketako Departamentuko Lurralde Antolaketako Zuzendaritza Nagusia
- GFAko Mugikortasuneko eta Bide Azpiegituretako Departamentuko Bide Azpiegituretako Zuzendaritza Nagusia
- GFAko Mugikortasuneko eta Garraio Publikoko Zuzendaritza Nagusia
- GFAko Ingurumeneko eta Lurralde Antolaketako Departamentuko Uraren Kontrol eta Kalitaterako Sekzioa
- GFAko Lurralde Garapeneko Zuzendaritza Nagusia
- IHOBE
- Uraren Euskal Agentzia (URA)
- Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Administrazioaren Zuzendaritza
- Eusko Jaurlaritzako Natura Ingurunearen eta Ingurumen Plangintzaren Zuzendaritza
- Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintzaren eta Hirigintzaren Zuzendaritza
- Eusko Jaurlaritzako Larrialdiei Aurre Egiteko eta Meteorologiako Zuzendaritza

- Eusko Jaurlaritzako Kultura Ondarearen Zuzendaritza
- Eusko Jaurlaritzako Garraio Azpiegituren Zuzendaritza
- Eusko Jaurlaritzako Landaren eta Itsasertzaren Garapeneko eta Europar Politiketako Zuzendaritza
- Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza eta Abeltzaintzako Zuzendaritza
- Kantauriko Ur Konfederazioa Uren Ikuskatzailletza
- EHNE (Euskal Herriko Nekazarien Elkartasuna)
- ENBA (Euskal Nekazarien Batasuna)
- Gipuzkoako Uren Kontsortzioa
- Eguzki talde ekologista
- Ekologistak Martxan Gipuzkoa taldea
- Aranzadi Zientzia Elkartea
- Tolosaldea Garatzen S.A.
- Tolomendi
- Tolosaldeako mankomunitatea
- Gazteluko Udala
- Berastegiko Udala
- Lizartzako Udala

Bestetik, Udalak prozedura honetan interesduntzat jo dituen pertsonen iritzia ere jaso dugu, Udalak HAPORi buruz antolatu dituen bileretan parte hartu dutenena, hain zuzen.

Era berean, ingurumen agiria eskura egon da Ingurumeneko eta Obra Hidraulikoetako Zuzendaritza Nagusiaren interneteko web orrian, www.gipuzkoaingurumena.net, herritar guztiek bidezkotzat jotako ingurumen arloko ekarpenak egiteko aukera izan zezaten.

Erantzunak bidaltzeko epea bete ondoren, hauek izan dira erantzuna bidali dutenak:

- Eusko Jaurlaritzako Natura Ingurunearen eta Ingurumen Plangintzaren Zuzendaritzak biodibertsitatean eragin dezaketen iraunkortasun irizpideak eman ditu. Era berean, udalerriko natur balioen atariko azterketa bat egin du, biodibertsitatearen eta paisaiaren arloan aintzat hartu beharreko alderdiak ere aintzat hartuta.
- Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza eta Abeltzaintzako Zuzendaritzak oharpen sail bat egin du nekazaritzako ustiatzei buruzko araudia HAPOn aplikatzeari buruz, lurzoru urbanizaezinaren zonakatzeari buruz eta lurzoru horretako erabileren araubideari buruz. Era berean, hasierako balorazioa egin du, bizitegi erabilerak garatzeko aztertu den hautabide bakoitzak nekazaritzako lurzoruan izan lezakeen eraginari buruz.
- Eusko Jaurlaritzako Kultura Ondareko Zuzendaritzak Orexako udalerrian dauden kultur intereseko elementuen zerrenda bidali du, elementu multzo bakoitzari aplikatu beharreko babes erregimenak gogoraziz. Txosten horretan ohartarazi duenez, Kultura Ondarearen Katalogoak aldian-aldian berrikusi egiten dira; horregatik, gerta liteke analisisian antzeman ez diren elementuak egotea, edota etorkizunean elementu berriak sortzea.
- Gipuzkoako Foru Aldundiko Kultura Zuzendaritzak udalerrian dauden eta ondare historiko-artistikoaren katalogoan ageri diren elementuen zerrenda bidali dugu, elementu horiek udal katalogoan sartzeko hainbat irizpide emanaz eta aplikatu beharreko babes erregimena adieraziz.

- IHOBE sozietateak bere txostenean adierazi digunez, agiria aztertuta egiaztatu dute ez dagoela lurzorua kutsa dezaketen jarduerak edo instalazioak dituzten edo izan dituzten lurzoruen inbentarioan –165/2008 Dekretua, irailaren 30ekoa– edo hori eguneratzeko zirriborroan jasotako partzelarik.
- Kantauriko Ur Konfederazioak jakinarazi digunez, Uraren Euskal Agentziak (URA) eta Konfederazioak adostua duten administrazioen arteko lankidetzari jarraituz, eskaera URari bidali diote, eta agentzia hau arduratuko da erkidegoko eta estatuko ur administrazioek egingo dituzten bi txostenak jakinarazteaz.

Irismen agiri hau egin ondoren beste erantzunen bat jasotzen badugu, Udalari bidaliko diogu ahal bezain laster, erantzun hori aintzat har dezan bai HAPO idazterakoan, eta bai ingurumen azterketa estrategikoa egiterakoan.

2. INGURUMEN ARLOKO HELBURU ESTRATEGIKOAK, IRAUNKORTASUN IRIZPIDEAK ETA ARAU ITURRIAK

Hiri Antolaketako Plan Orokorrak, udal lurraldea modu integralean antolatzeko oinarrizko tresna den aldetik, eta ingurumen alderdiak behar bezala txertatzen badira behintzat, hirigintza jarduerak eta azpiegiturek eragindako ingurumen inpaktu kaltegarriak minimizatzeaz gain, udalerriko ingurumen kalitatea hobetzen laguntzen du.

Hori horrela, Orexako HAPO idazterakoan aintzat hartu beharko lirateke segidan aipatuko ditugun helburu eta irizpideak; eta gainera, Planean aurreikusitako jarduerak eta zehaztapenak, adieraziko ditugun arauetara egokituko direla bermatu beharko litzateke.

2.1. HAPOren ingurumen helburu estrategikoak, gutxienez honako helburu hauei begira ezarriko dira:

- Ingurumenarekiko kalteak prebenitzeari lehentasuna ematea, kalte horiek zuzentzeko eta konpentsatzeko neurrien gainera; eta horretarako, ingurumen alderdiei dagokien garrantzia ematea HAPO egiterakoan.
- HAPO, halaber, udalerriko ingurumena hobetzeko tresna moduan hartzea, eta ez ingurumen eraginaren sorburu gisa bakarrik. Planari ingurumena hobetzeko proiektuak eta jarduerak eranstea.
- Lurzoruaren erabilerak esleitzerakoan, natur eta nekazaritza baliabideen kalitatea eta urrakortasuna kontuan hartzea, eremu batzuen eta besteen ingurumen kalitatea eta aurreikusitako erabilerak hartzeko duten gaitasuna bezalaxe.
- Lurzoru urbanizagarri berriak sailkatzeko erabakia behar bezala arrazoitzea, nahikotasuna eta egokitasuna adieraziz, eta benetako premiei erantzuteko behar-beharrezkoa den lurzorua bakarrik mugatuz.
- Bigarren bizileku izango diren etxebizitzak edo hutsak ugaritu ez daitezen begiratzea.
- Hiriaren zatiketa edo sakabanaketa ekiditea, erabilera edo jarduera desberdinak behar bezala integratuta eta espazialki kohesionatuta jarrai dezaten ahalbidetuz, mugikortasun premia handirik sor ez dadin.
- Gerta litezkeen hiri garapenak eta azpiegiturak lekutzea, eta honako baldintza hauek ziurtatuko diren moduan antolatzea:
 - Natur baliabide baliotsuen gaineko eraginak minimizatzea.

- Ur hornidurako sarea eta saneamendu sarea, garapen horien zerbitzu egokia bermatuko den moduan erabiltzeko aukera izatea.
- Efizientzia energetiko pasiborako baldintza egokiak ezartzea.
- Paisaia plangintzan txertatzea, Paisaiaren Europako Hitzarmenean ezarritakoari jarraituz babestu, kudeatu eta antolatu dadin sustatuz.
- Sorburu berriztagarrietan oinarritutako energia hornitzeko instalazio deszentralizatuak ezartzeko aukera ahalbidetzea.
- Ur baliabideak eta ur ingurunea –lurpeko edo lur gaineko ur kontinentalak– babestu, zaindu eta lehengoratzeko, uraren Esparru Zuzentzarauaren helburuak lortzen saiatuta. Ildo horri jarraituz, uren arloan gaur egun indarrean dagoen araudiak ezarritako distantziak eta zortasunak errespetatuko dira, eta era berean, jarduketak saihestu egingo dira akuiferoak kutsatzeko arriskua erakusten duten eremuetan.

2.2. Orexako HAPO egiterakoan, aintzat hartuko dira honako dokumentu eta arau hauetan jasotako iraukortasun irizpideak eta printzipioak:

- IHOBE. 2005. Hiri Plangintza Iraunkortasun Irizpideekin idazteko gidaliburua.
- Garapen Iraunkorraren Euskal Ingurumen Estrategia (2002-2020).
- Euskal Autonomia Erkidegoaren Ingurumeneko IV. Esparru Programa (2015-2018).
- Euskal Autonomia Erkidegoko ingurumena babesteko lege orokorraren, otsailaren 27ko 3/1998 Legearen, 2., 5., 23., 25., 28., 30., 69. eta 83. artikulua.
- Lur Legearen testu bateratua onartzen duen ekainaren 20ko 2/2008 Legegintzako Errege Dekretuaren 2. eta 10. artikulua.
- Lurzoruari eta hirigintzari buruzko ekainaren 30eko 2/2006 Legearen 3. artikulua.
- Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen 2. artikulua, eta Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Zaintzeko Legearen testu bateratua onartzen duen apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren 2. artikulua.
- Urei buruzko ekainaren 23ko 1/2006 Legearen 3. artikulua.
- Lurzorua ez kutsatzeko eta kutsatutakoa garbitzeko otsailaren 4ko 1/2005 Legearen 3. artikulua.
- Nekazaritza eta Elikagaigintza Politikari buruzko abenduaren 23ko 17/2008 Legearen 6. artikulua.
- Planen eta programen ingurumen ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura arautzen duen urriaren 16ko 211/2012 Dekretuaren 1. eta 2. artikulua.

2.3. Hauek dira irismen agiri hau egiteko garaian aintzat hartu ditugun eta Orexako HAPO egiterakoan ere kontuan hartu behar diren ingurumen arloko arau nagusiak:

Europakoa

- Europako Kontseiluak 1992ko maiatzaren 21ean emandako 92/43/EEE Zuzentaraua, habitat naturalak eta fauna zein flora basatia kontserbatzeari buruzkoa.
- Uraren 2000/60/EE Esparru Zuzentaraua.
- 2006/118/EE Zuzentaraua, 2006ko abenduaren 12koa, lurpeko urak kutsaduratik eta narriaduratik babesteari buruzkoa.
- 2002/49/EE Zuzentaraua, zaratari buruzkoa.

Estatukoa

- 21/2013 Legea, abenduaren 9koa, ingurumen ebaluazioari buruzkoa.
- 2/2008 Legegintzako Errege Dekretua, ekainaren 20koa, Lur Legearen testu bateratua onartzen duena.
- 42/2007 Legea, abenduaren 13koa, Natur Ondareari eta Biodibertsitateari buruzkoa, eta naturaren zaintzari buruz garrantzizkoa den estatu mailako gainerako araudia.
- 43/2003 Legea, azaroaren 21ekoa, mendiei buruzkoa.
- 37/2003 Legea, azaroaren 17koa, zaratari buruzkoa, eta 1367/2007 Errege Dekretua, urriaren 19koa, zaratari buruzko azaroaren 17ko 37/2003 Legea garatzen duena, zonakatze akustikoari, kalitate helburuei eta soinu emisioei dagokienez.
- 1/2001 Legegintzako Errege Dekretua, uztailaren 20koa, Ur Legearen testu bateratua onartzen duena, eta berori garatzeko erregelamenduak.
- 1514/2009 Errege Dekretua, urriaren 2koa, lurpeko urak kutsaduratik eta narriaduratik babestea erregulatzen duena.
- 400/2013 Errege Dekretua, ekainaren 7koa, Kantauri Ekialdeko Mugape Hidrografikoaren Espainiako zatiko Plan Hidrologikoa onartzen duena.
- 22/2011 Legea, uztailaren 28koa, hondakinei eta lurzoru kutsatuei buruzkoa.

Autonomia Erkidegokoa

- 3/1998 Legea, otsailaren 27koa, Euskal Autonomia Erkidegoko ingurumena babesteko lege orokorra.
- 211/2012 Dekretua, urriaren 16koa, planen eta programen ingurumenaren gaineko eraginaren ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura arautzen duena.
- 1/2006 Legea, ekainaren 23koa, urei buruzkoa.
- 213/2012 Dekretua, urriaren 16koa, Euskal Autonomia Erkidegoko kutsadura akustikoari buruzkoa.

- 2/2006 Legea, ekainaren 30ekoa, lurzoruari eta hirigintzari buruzkoa.
- 1/2014 Legegintzako Dekretua, Euskal Autonomia Erkidegoko natura babesteko Legearen testu bateratua onartzen duena, eta naturaren zaintzari buruz erkidegoan indarrean dauden gainerako araudiak.
- 7/1990ko Legea, uztailaren 3koa, Euskal Kultura Ondareari buruzkoa.
- 17/2008 Legea, abenduaren 23koa, nekazaritza eta elikagaigintza politikari buruzkoa.

Gipuzkoakoa

- 7/2006 Foru Araua, urriaren 20koa, Gipuzkoako mendiei buruzkoa.

3. INGURUMENAREN GAINEKO EBALUAZIOAREN XEDE DEN ESPARRU GEOGRAFIKOA. OREXAKO UDAL BARRUTIKO BALIABIDE ETA EREMU GARRANTZITSUAK

Ebaluatuko den esparru geografikoak, Planean aurreikusitako jarduerak eragingo dituzten ondorio guztiak ebaluatzeko behar hainbatekoa izan beharko du. Oro har, Orexako udal barruti osoa hartuko du, baina hala ere, alderdi jakin batzuek, HAPOK udal barrutiaz gaindiko eremuan izango dituen eraginak aztertzea eskatuko dute; esate baterako, paisaiaren edota ur baliabideen gainean izango dituen eraginak aztertu behar direnean.

Ingurumen ebaluazio hori xehetasun maila handiagoz egingo da hautabideek eragin handiko jarduketak aurreikusten dituzten eremuetan; esate baterako, hirigintza garapen berriak egitea aurreikusi den eremuetan.

Ingurumeneko eta Obra Hidraulikoetako Zuzendaritza Nagusi honetan jasotako informazio bibliografiko eta kartografikoa begiratu ondoren, eta beste administrazioetatik jasotako erantzunak aintzat hartuta, egiaztatu dugu Udalak bidalitako hasierako agirian behar bezala identifikatu direla Orexako udalerrian dauden ingurumen interes bereziko baliabide eta eremu nagusiak. Elementu horiek behar den moduan aintzat hartzeko eta babesteko, honakoak kontuan hartuko dira:

3.1. Natur intereseko eremuak: Araxes, Jazkugañe eta Basabe bailarak. HAPOren antolamendu arauak modu egokian babestu behar dute natur intereseko eremua. Hori horrela, paraje horretako balio nabarmenenak zainduko dituen erabilera erregimena ezarriko du, bai eremua oso-osorik lurzoru urbanizaezina antolatzeko *Babes Berezia* kategorian sartuta, edo bai *Natur intereseko eremuak* baldintzatzaile gainjarria definitu eta aplikatuta, nekazaritza eta basogintzako Lurraldearen Arloko Planean aurreikusi bezala.

Era berean, HAPOn honako aurreikuspen hau jasotzea gomendatzen dugu: eremu hau eta bere ingurua antolatzeko, zaintzeko eta lehengoratzeko arau gehigarriak ezarriko dituen babes eta zaintza plan berezia egitea. Eta horretarako, Gipuzkoako Foru Aldundiak eta Eusko Jaurlaritzak natur eremuak eta habitatak babesteko eta lehengoratzeko finkatuak dituzten laguntza-ildoak balia daitezke.

3.2. Baso erdinaturalak. Hobekien kontserbatuak dauden pagadi, artadi, harizti eta baso mistoak babestea komeni da, *Babes berezia* kategorian sartuta. Ahal dela behintzat, kontserbazio aktiboko neurriak aplikatu beharko lirateke; esate baterako, titularitate pribatukoak diren eta balio ekologiko handia duten basoak udalaren lur ondarean sartuta, edota lurraldea zaintzeko akordioak ezarrita, baso horiek kontserbatuko direla eta baso-masa helduagoak osatzera iritsiko direla bermatuko den moduan.

Bestetik, eremu narriatuetan edo lehengoratzeko asmotan diren espazioetan, formazio horiek berreskuratzeko ahalegina egingo da; hori horrela, berreskuratze hori gauzatzeko beharrezkoak diren neurriak eta erabilera erregimena finkatuko dira hirigintza araudiaren bitartez.

- 3.3. **Batasunaren intereseko habitatak.** Habitat hauek zaintzen eta hobetzen saiatu beharko da, eta horretarako, lurzoru urbanizaezina zonatan banatu eta bertako erabilerak arautu egingo dira, habitat mota interesgarri bakoitza eta honen kudeaketak eskatzen dituen baldintzak aintzat hartuta. Nolanahi ere, aurreko apartatuan adierazitakoaren ildotik, hobekien kontserbatuak dauden baso habitatak *Babes berezia* kategorian sartu behar dira.
- 3.4. **Orexako Udalaren jabetzakoak diren herri onurako mendiak.** EAEko nekazaritzari eta basogintzari buruzko Lurraldearen Arloko Planak xedatutakoari jarraituz, HAPOren araudiak arau izaeraz jaso beharko du 2.060.1 *Anakar* eta 2.060.2 *Balsame-Egieder* herri onurako mendien mugaketa.
- 3.5. **Nekazaritzarako gaitasun handiko lurrak.** HAPOk behar den moduan babestuko du Orexako udalerrian nekazaritzarako gaitasun handiko lurzoru gisa sailkatua dagoen azalera urria; hau da, lurzoru horren eraldaketa saihestu behar da eta, ahal dela, betidaniko nekazaritza erabilerei eusteko modua sustatu.
- 3.6. **Korridore ekologikoak:** Orexako udal barrutia EAEko korridore ekologikoen sareko Aralar-Aiako Harria korridore ekologikoak zeharkatzen du. Korridore ekologikoei dagokienez, kudeaketa helburu egokiak ezartzea gomendatzen dugu; hau da, inpaktuak prebenitzea, korridoreak zaintzea eta, bidezko bada, berezko landaretzaren elementuak berreskuratzea, hala nola nekazaritza, abeltzaintza eta ehiza aprobetxamenduen ustiaketa iraunkorra egitea. Hori horrela, Sarea osatzen duten elementuei baldintzatzaile gainjarri bat aplikatzea proposatzen dugu, nekazaritza eta basogintzako LAPean ezarritakoari jarraituz.
- 3.7. **Paisaiaren kalitatea.** Orexako udalerrian kokaleku diren hiru ikus-arroek (Orexa, Berastegi eta Araxes) kalitate handiko paisaia dute, eta EAEko paisaiaren katalogoan sailkatuak daude. Paisaiaren kalitatea zaintzea aurreikusi behar da plangintzaren fase guztietan, bai HAPOaren bitartez egiturazko antolamendu egin eta erabilerak esleitzerakoan, eta bai HAPO garatzeko plangintzan eta urbanizazio proiektuetan urbanizazio baldintzak ezartzerakoan.
- 3.8. **Kultura Ondarea osatzen duten ondasunak.** Izendatutako edo inbentarioan sartutako kultur ondasunen presentzia kontuan hartu behar da uneoro, balio arkeologikoa izan dezaketen eremuak edo gune megalitikoak bezalaxe. Ildo horretan aintzat hartuko dira Eusko Jaurlaritzako Kultura Ondarearen Zuzendaritzak bidalitako txostena, eta Gipuzkoako Foru Aldundiko Kultura Zuzendaritzak emandako zerrenda.
- 3.9. **Kantauri Ekialdeko Plan Hidrologikoan jasotako gune babestuak.** Gainjarritako baldintzatzaileei eta hauek erabileretan izan lezaketen eraginari dagokienez, HAPOn aintzat hartu beharko dira Kantauri Ekialdeko Plan Hidrologikoko gune babestuen erregistroan jasotako eremuak. Orexan, hain zuzen, hiriko lau hartune eta horien babes bandak daude erregistro horretan, eta baita ur mineral eta termalen babes perimetroa ere.
- 3.10. **Lurpeko akuiferoak.** Orexako udal barrutia 016.309-Tolosa lurpeko ur masaren gainean dago; bere lurrazalaren gehiengoa material iragazkorra ditu eta, horien eraginez, akuiferoak kutsatzeko arriskua handia edo osoa handia da udalerririk hartzen duen eremu gehiengoa. Horregatik, lurzoru kutsa lezaketen jarduerak saihesten ahalegindu behar da, eta nekazaritza eta basogintzako jarduerak ahalik eta arreta handienaz egin; hau da, Nekazaritza lanetan Egoki Jarduteko Kodea zorrotasun osoz aplikatu behar da.

4. LURZORU URBANIZAEZINA ANTOLATZERAKOAN AINTZAT HARTU BEHARREKO INGURUMEN ALDERDIAK

HAPOk, lurzoru urbanizaezinari dagokionez, naturako eta nekazaritzako baliabideen erabilera iraunkorra bermatuko duen antolamendua ezarri behar du; eta horrek, gainera, babes egokia eman behar die baliotsuenak edo urrakorrenak diren elementuei. Antolamendu horrek honako irizpideei jarraituko die:

4.1. Udalerriko lurzoru urbanizaezin guztirako erabilerak eta jarduerak arautzeko, Lurraldea Antolatzeko Azterpideetan eta Nekazaritza eta basogintzako Lurraldearen Arloko Planean zehaztutako antolaketa kategoriak esleituko dira.

Lurzoru urbanizaezina kategorizatzeko, eremu bakoitzaren ezaugarriak, eremu horien harrera gaitasuna, eta hartzen dituzten natur baliabideen balioa hartuko dira oinarritzat.

Lurzoru urbanizaezina kategorizatzerakoan, honako zehaztapen hauei jarraitzea gomendatzen dugu:

- Nekazaritza eta basogintzako LAPak “*Balio Estrategiko Handiko*” Nekazaritza eta abeltzaintzako kategorian sartzen duen udalerriko lur azalera txikia, Intxaurpe auzoan dagoena, lurzoru babestua izango da, eta LAPean jasotako *Erabilerak eta Jarduerak Arautzeko Matrizean* kategoria horri buruz ezarritako erabilera araubidea aplikatuko zaio. Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza eta Abeltzaintzako Zuzendaritzak bidalitako txostenean ezarritakoari jarraituz, HAPOn proposatutako garapenek ukituak gerta litezkeen nekazaritza ustiapenetan izango duten eragina aztertu behar da. Horretarako, Nekazaritza eta basogintzako LAPean ezarritakoa hartuko da abiapuntutzat, hau da, “planak aplikatzeak eta obrak edo jarduerak egiteak nekazaritzaren sektorean eragindako ondorioa ebaluatzea”ri buruz ezarritakoa, alegia.
- *Babes berezia* kategoria definituko da, Lurraldea Antolatzeko Artezpideetan zehaztu bezala. Eta kategoria horretan sartuko dira hobekien kontserbatuak dauden baso erdinaturalak, eta nekazaritza erabilerei lotu gabeko beste habitat interesgarriak. Bidezko iritziz gero, interes bereziko lursailak Udalaren lur ondarean sartzeko aukera aztertuko da (erosita, lagata, desjabetuta), edo bestela, jabeekin lurraldea zaintzeko akordioak ezarriko dira, habitat horiei eusteko edo hobetzeko.
- *Ingurumenaren hobekuntza* kategoria ezarriko da, beharrezkotzat ikusten bada. Eta kategoria horretan sartuko dira, hala egokituz gero, ingurumen baldintzak berreskuratzeko premia erakusten duten eremuak; esate baterako, higadurak narriatutako eremuak edo espezie arrotz inbaditzaileen presentzia nabarmena dutenak.
- Baldintzatzaile gainjarriak. Orexako natur ingurunearen eta nekazaritza eremuaren ezaugarriak ikusita, baldintzatzaile gainjarri hauek behintzat zehaztea eta antolamenduko kategoriei aplikatzea komeni da:
 - o *Akuiferoak kutsatzeko arriskua duten eremuak*. Udal barrutiaren zatirik handienak akuiferoak kutsatzeko arrisku handia edo oso handia erakusten du. Horregatik, antolamendua zehazterakoan, lurzoru kutsa lezaketen jarduerak saihesten ahalegindu behar da, eta nekazaritza eta basogintzako jarduerak ahalik eta arreta handienaz zaintzen; eta horretarako, Nekazaritza lanetan Egoki Jarduteko Kodea zorrotasun osoz aplikatu behar da.
 - o *Eremu higagarriak*. Nekazaritza eta basogintzako LAPean halakotzat definitutako eremuetan, zuhaitz estaldura mantentzeko edo sustatzeko irizpideari jarraituko zaio, eremu horiek higadura fenomenoetatik babesteko funtsezko elementu gisa; era berean, lurzoruaren egonkortasunean eragin dezaketen jarduerak saihestu egingo dira, nekazaritza eta basogintzako jarduketara egokiak arreta osoz zainduz.
 - o *Korridore ekologikoak*. Eremu hauek antolatzerakoan, honako helburu hauek lortzera bideratutako irizpideak erabili beharko lirateke: gaur egungo hesiak antzeman eta sailkatzea, eta horiek iragazkor egiteko proposamenak planteatzea;

eta, era berean, korridore gisa sailkatutako eremuetan, ondorioztatuko diren funtzionaltasun helburuekin bateragarriak izango diren erabilerak erregulatzea.

- o *Herri onurako mendiak*. Herri onurako mendiak gainjarritako baldintzatzaile gisa jasoko dira udal plangintzan. Mendi horiek *babes berezia* kategorian sartzeko LAZetan ezarritako baldintzak betetzen badituzte, kategoria horretan ere jaso egingo ditu udal plangintzak.
- o *Natur intereseko eremuak*. Eremu honetan jarraitu beharreko irizpidea gaur egungo egoerari eustea izango da; eta zona bat ustiatze fasean baldin badago, aprobetxamendu hori mantentzea, baina erabilitako baliabidearen balio ekologikoak berritu eta zaindu egingo direla bermatuta.

4.2. Lurzoru urbanizaezinean onargarriak diren jarduerak eta instalazioak kokatzeko eta garatzeko baldintzak ezarriko dituzten ordenantza erregulatzailerak. Besteak beste, honako alderdi hauek erregulatuko dituzte: hondakin uren bilketa eta tratamendu egokia, obren eta eremu nariatuen paisaia baldintzen lehengoratzeta, pistak egitea, egiturak paisaian txertatzea, heskaien zaintza eta landa-eremuaren zein naturaren ingurumen baldintzak hobetzeko beharrezkotzat jotzen diren beste alderdi batzuk.

5. HIRI-LURZORUA ETA LURZORU URBANIZAGARRIA ANTOLATZERAKOAN AINTZAT HARTU BEHARREKO INGURUMEN ALDERDIAK

Hiri eremuak antolatzerakoan eta sektore urbanizagarri berriak mugatu eta antolatzerakoan, honako gomendio hauei jarraituko zaie:

- 5.1. HAPOn aurreikusitako hirigintza jarduerak, proportzionaltasun irizpideak kontuan hartuta gauzatuko dira, eta une bakoitzean benetan dauden premietara egokituko dira, lurzoruaren gehiegizko kontsumoa saihestuz.
- 5.2. Eraikinen iraunkortasuna ziurtatzeko eta bizitegirako eremuen ingurumen kalitatea bermatzeko ahalegina egingo da; hori horrela, bai eraikuntza eta urbanizazio ordenantzetan, eta bai sektore berrien antolamendu xehatuan, honako helburu hauek lortzera bideratutako irizpideak eta baldintzak jarriko dira:

- Hiri eremuak eta zona urbanizagarriak natur arriskuen mende egon daitezen ekiditea.
- Eraikin berrien efizientzia energetikoa bermatzea, eraikinen orientazioa uneoro kontuan hartuz eraikinaren portaera energetikoa hobetzeko, eguzki-argia hobeto aprobetxatzeko, isolamendu termikoa areagotzeko, eta abar. Era berean, eraikin berriek energia berriztagarriak (eguzki-energia, eolikoa, ...) sortzeko aukerak baliatzeko modua bilatuko da. Ildo horretan, eta Eraikuntzako Kode Teknikoak dioenarekin bat etorriz, ur bero sanitarioa hornitzeko edota berokuntzarako, eguzki-indarra bilduko duten sistemak eta metagailuak ipiniko dira.

Berokuntza banatuko sistemak ezartzeko aukera aztertuko da, energia berriztagarrien sorburuak baliatuz, ahal dela.

Esparru desberdinetako espazio publikoetan eta eraikin berrien erabilera komuneko guneetan, kontsumo txikiko argi sistemak erabiliko dira, aldi berean argi kutsadura ekidingo dutenak, hain zuzen.

- Hiriko eraikin berriak eta azpiegiturak, bai begien bistara eta bai estetikoki txertatzerakoan, Orexako gune historikoaren ezaugarriak bere horretan mantenduko dira, mendi-hegaleko landa asentamenduen eredu.

- 5.3. Lurzoru urbanizagarriko sektore bakoitzeko hirigintza arau berezietan, ingurumen baldintzen zerrenda bat jasoko da; eta baldintza horiek derrigorrez bete beharko dira bai sektorearen antolamendu xehatuan eta bai urbanizazio proiektuetan. Besteak beste, sektorearen hirigintza lanak gauzaterakoan aplikatu beharreko neurri babesgarri eta zuzentzaileak jasoko dituzte, eta bidezkoa denean, baita urbanizazio gastutzat jo behar diren neurri konpentsagarriak ere.

6. INGURUMEN AZTERKETA ESTRATEGIKOAREN IRISMENA ETA AINTZAT HARTU BEHARREKO ALDERDIAK

Orexako Udalak idatzi behar duen ingurumen azterketa estrategikoa (IAE) HAPOn osagai bat izango da. Azterketa horretan identifikatu, deskribatu eta ebaluatuko dira Plana aplikatuz etor daitezkeen eta ingurumenean eragin dezaketen inpaktu aipagarriak; eta Planaren aplikazioak ingurumenean eragin ditzakeen kalteak prebenitzeko edo minimizatzen, teknikoki eta ingurumenaren ikuspegitik bideragarriak diren zentzuzko alternatibak emango dira.

Ingurumen azterketa estrategikoak, gutxienez, ingurumen ebaluazioari buruzko 21/2013 Legeak, abenduaren 9koak, IV. eranskinean ezarritako gutxieneko edukia izango du. Era berean, planen eta programen ingurumen ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura arautzen duen 211/2012 Dekretuak, urriaren 16koak, ingurumenaren iraunkortasun txostenei buruz II. eranskinean ezarritako gutxieneko edukia izango du.

Bi eranskin horietan zehaztutako apartatuak garatzeko, txosten honen aurreko apartatuetan adierazitako alderdiak landu beharko dira; baita administrazioek, erakundeek eta gainerako interesdunek beren alegazioetan problematikotzat jo dituzten ingurumen arloko gaiak ere, halakorik izanez gero; eta segidan aipatuko ditugunak:

6.1. Planaren eduki eta helburu nagusien laburpena, eta beste plan eta programa batzuekiko erlazioa

Ingurumen azterketa estrategikoan, HAPOn edukia jasoko da laburtuta, eta laburpen horretan adieraziko dira aurrekariak, helburuak eta aurreikusitako jarduera eta zehaztapenak; baita aintzat hartu diren gainerako hautabideak ere. Era berean, Planean mugatutako esparruen planifikazio xehatua egiteko aurreikusi diren jardueren eta garapen tresnen denbora-planifikazioa ere azaldu egingo da.

Bestetik, HAPO honek hiri antolaketako beste tresna batzuekin izan ditzakeen elkarreraginak, hala nola planarekin zerikusia izan lezaketen lurralde plan eta arloko planekin izango dituen erlazioak aztertu beharko dira. Kontuan hartu beharko dira, gutxienez:

- Euskal Autonomia Erkidegoko Lurraldea Antolatzeko Zuzentarauak (LAZ).
- Tolosaldeko Eremu Funtzionaleko Lurraldearen Zatiko Plana (hasierako onespenerako agiria).
- EAEko nekazaritza eta basozaintzako Lurraldearen Arloko Plana.
- Euskal Autonomia Erkidegoko ibai ertzak eta erreka ertzak (isurialde kantauriarra) antolatzeko Lurraldearen Arloko Plana, eta honen 1. aldaketa.
- Kantauri Ekialdeko Mugape Hidrografikoaren Plan Hidrologikoa (2009-2015).

HAPOn helburuek eta jarduerak, esparru horretan eragiten duten planen eta programen helburu eta xedapenekin duten koherentzia eta erlazioa zehaztuko da. Horrek, xede komunak lortzea izango du helburu, eta halaber, HAPOn barruan jarduteko dauden hautabideak aztertzea, betiere gainerako programen helburuekin eta jarduketako ildoekin ezkatutzeak, desadostasunak edo bateraezintasunak gerta litezkeen kasuetan.

Era berean, HAPOn eraginpeko eremuan aplikatu beharreko gainerako planekin sor litezkeen ondorio metagarri eta sinergikoak identifikatuko dira. Era horretan identifikatutako ondorioak, halakorik izanez gero behintzat, Planaren eraginak identifikatu eta ebaluatzeko atalean aztertuko dira.

Azterketa horrek, bestetik, HAPOn helburu, irizpide eta zehaztapenak Udalak, 2013an, Tokiko Agenda 21en bitartez onartutako toki iraunkortasunerako egintza planarekin bateragarriak diren ala ez analizatuko du. Gainera, HAPOn planteatutako antolamenduak 21 Agendaren egintza planean jasotako egintzei zein neurritan erantzuten dien azalduko du.

6.2. **Nazioartean, batasunaren mailan, estatuan, erkidegoan, foru mailan edota udalean ingurumena babesteko ezarritako helburuak, eta plana egituratzerakoan helburu horiek aintzat nola hartu diren egiaztatzea.**

IAEan azaldu egin beharko da udal antolamenduan nola txertatu diren erreferentziako agiri honen 2. apartatuan, ingurumena babesteari eta iraunkortasunari buruz adierazitako irizpideak, edota HAPO egiterakoan ezarritakoak, halakorik izanez gero. Eta horretarako, ahal dela behintzat, finkatutako edo proposatutako adierazleak eta mugak erabiliko dira.

6.3. **Orexako udalerrriaren ingurumen karakterizazioa eta berorren bilakaera, klima-aldaketa kontuan hartuta**

Orexako udalerrriaren ingurumen ezaugarrien deskripzio bat jaso behar du txostenak, egungo egoeraren diagnostikoa eginda. Hori horrela, beharrezko azterketa espezifiko guztiak egingo dira, kontsultatu diren informazio iturriak eta bibliografia adieraziz eta lekuan bertan egindako lanaren eta erabilitako metodologiaren berri emanez.

Diagnostiko horretan deskribatu egingo da natur baliabideen, nekazaritzakoen eta paisaiaren egoera, eta hiri-inguruneen, industrialdeen eta landa eremuen ingurumen kalitatea; era berean, bereziki zaindu edo babestu behar diren elementu edota baliabideak identifikatuko dira.

Atal horretan, gainera, udalerrriak bizi dituen ingurumen arloko presio eta arazo nagusiak aztertuko dira, arazo horiek HAPOn nola eragingo duten baloratzeko, edota arazo horiek larriagotuko dituen aztertzeke.

Deskripzio horrek ez du ingurune fisikoaren ezaugarrietara mugatu behar; horrez gain, Planean ezarritako antolamenduaren ondorioz nabarmen alda daitezkeen hiri-metabolismoko alderdiei edo aldaerei buruzko informazioa eman behar du; esate baterako, ur hornidura eta saneamenduko sistemak, edo mugikortasun sistema (garraio publiko/pribatua, motorduna/motorgabea), edo...

Udalerrriaren egungo ingurumen egoera diagnostikatu ondoren, egoera horrek izan lezakeen bilakaeraren aurreikuspen bat egingo da, ingurumenean eragin dezaketen joera sozioekonomikoak –espero den klima-aldaketa, esaterako– kontuan hartuta. Azken faktore horri dagokionez, klima-aldaketak udalerrriaren eragin litzakeen inpaktuak identifikatzea komeni da; eta, era berean, aldaketa horretara egokitzeko batez ere zein esparrutan jardun beharko litzatekeen erabakitzea.^{(1) (2)}

Orexako ingurumen ezaugarriak deskribatu ondoren, xehetasun handiagoz aztertuko dira HAPOn jasotako jardura adierazgarrienak edo ondorio handienak eragin ditzaketen jarduerak ezartzeko aurreikusi diren eremu edo kokalekuak.

Era berean, lurzoruari eta hirigintzari buruzko 2006ko ekainaren 30eko 2/2006 Legea garatzen duen dekretuak, hau da, premiazko neurriei buruzko 105/2008 Dekretuak, ekainaren 3koak, gai honi buruz 31.1 artikuluan ezarritakoa betez, lurzoru horiek HAPOn jasotako aurreikuspenak hartzeko duten gaitasuna aztertuko da. Azterketa horretan aintzat hartuko dira, besteak beste: uren administrazioak emango duen informazioa, uren jabari publikoa babesteari buruz, eta eskaera berriei erantzuteko beharrezkoak diren ur baliabideei buruz, hala nola errepideen gaian eta lehendik badauden gainerako azpiegituren gainean

eskumena duten administrazioek egindako informea, planean jasotako proposamenek izan ditzaketen eraginei buruz.

Atal horretan, agiriari azkenean erantsiko zaizkion gai guztiei buruzko kartografia –eskala egokian egina– hartuko da oinarritzat.

6.4. HAPOk xedapenek eta jarduketek ingurumenaren gainean izango dituzten ondorio aipagarriak identifikatzea eta baloratzea.

HAPOn aurreikusitako jarduketek inguruneke elementuetan sortuko dituzten ingurumen eraginak identifikatu eta baloratuko dira; elementu horien artean aipa daitezke, besteak beste:

- Habitatak eta espezie urriak edota interesgarriak
- Nekazaritarako lurrak eta nekazaritza eta abeltzaintzako jarduerak
- Lurzoruaren artifizializazioa
- Ur masak
- Paisaia
- Giza osasuna
- Monumentu eta arkeologi ondarea

Era berean, HAPOn planteatutakoak faktore hauetan izango duen eragina zenbatetsiko da:

- Mugikortasun eskaria
- Ura eta energia bezalako baliabideen kontsumoa
- Kutsatzaileen isurpena eta hondakinen sorrera

Aztertutako inpaktu horietan sartu behar dira bigarren mailako ondorioak, metagarriak eta sinergikoak, positiboak zein negatiboak, iraunkorrak eta aldi baterakoak, epe labur, ertain eta luzerakoak.

Ondorioen identifikazio eta balorazio hori ez da mugatuko antolatutako esparruaren eraldaketa fisikoak eragin ditzakeen zuzeneko inpaktuetara (esate baterako, *urbanizazioak lurzorua artifizializatzea*). Horiez gain, aintzat hartu beharko dira, halaber:

- Proposatutako antolamenduak ingurumenean eragingo dituen zehar ondorioak (adibidez, *hondakin uren gehikuntza, etxebizitzien edota jarduera ekonomikoen kopurua gehitzearen eraginez*).
- Erabilerak eta jarduerak arautzeak eragindako ondorioak (adibidez, *HAPOk eremu jakin batean abere granjak ezartzea baimentzean, era horretako jarduerak sortzen duten usainak eragindako eragozpenak*).

Antzemandako ondorioen garrantzi posiblea zehazteko, ingurumen ebaluazioari buruzko 21/2013 Legeak, abenduaren 9koak, III. eranskinean ezarritakoari, eta planen eta programen ingurumen ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura arautzen duen 211/2012 Dekretuak, urriaren 16koak, III. eranskinean ezarritakoari jarraituko zaio.

Identifikatutako ondorio bakoitzaren tamaina eta garrantzia karakterizatu eta baloratuko da. Eta zeregin horretan, ingurumen ebaluazioari buruzko 21/2013 Legeak, abenduaren 9koak, VI. eranskinaren 8. atalean adierazitako terminologia erabiliko da. Hori horrela, eraginaren adierazleak zehaztuko dira alde aurretik (adierazgarriak, garrantzizkoak, baztertzailak, zenbatu daitezkeenak eta erraz identifikatzeko modukoak). Adierazle horiek modu egokian azaldu behar dituzte bai ingurumen eragina eta bai lortu nahi diren kalitate helburuak, onar daitezkeen mugak ezarrita. Horretarako, indarrean dagoen legeriak eta organo eskudunek kasu bakoitzerako emandako jarraibideak hartuko dira erreferentziazat.

Era berean, balorazio horretan erabakiko da, hala egokituz gero, HAPOn barruan zeintzuk diren indarreko lurralde, hirigintza eta ingurumen arloko plangintzarekin bateraezinak diren jarduketak, edota ingurumenean ondorio kritikoak edo onartezinak sortuko dituztenak. Kasu batean zein bestean, jarduketa horiek aldatu edota baztertu egin beharko dira.

Azkenik, arrazoitu egin beharko dira, egokiagoa dela pentsatuta, prozesuaren gerorako faseetan aztertzeko utzi diren alderdiak.

6.5. Ingurumenean txertatzeko neurriak

Ingurumeneko txosten estrategikoan zehaztu egin beharko dira, HAPOn aurreikusitako jarduketek ingurumenean sortuko dituzten eta adierazgarritzat jotzen diren inpaktuetako bakoitza prebenitu, murriztu eta, ahal den neurrian, konpentsatzeko neurriak.

Halaber, HAPOn ingurumen alderdiak sartzek ez luke mugatu behar gerta litekeen inpaktu bati erantzuteko neurriak ezartzera; izan ere, neurri horiek osatuz, udalerriko ingurumen arazoak konpontzen eta ingurumen kalitate hobea lortzen lagunduko duten neurriak ezarri beharko lirateke.

Hori horrela, Orexako HAPOn ingurumenean txertatzeko, honako neurri mota hauek hartu behar dira:

1. Ingurumen alderdiak kontuan hartu behar dira lurraldea planifikatzerakoan eta hiria diseinatzerakoan; esate baterako, lurzoru ez-urbanizagarria natur balioen babesa bermatuko den moduan antolatzea; ondorio kaltegarriak eragin ditzaketen jarduerak arautzeko ordenantzak ezartzea; garapen berriak ezartzeko, oso sentiberak ez diren kokalekuak aukeratzea, eta abar. Neurri horiek prebentziozkoak izaten dira normalean (edo zuzentzaileak, lehendik badauden ingurumen arloko arazo edo inpaktu jakin batzuen kasuan), eta ohikoan ez dute berariazko aurrekonturik eskatzen.
2. HAPOn zehaztapenak garatuko dituzten plan eta proiektuen ingurumen ondorio negatiboak prebenitu, zuzendu edo konpentsatzeko neurriak. Neurri horiek guztiak egikaritze proiektuetako osagai gisa hartu behar dira, eta hala izanik, aurrekontuetan jaso beharko dira. Neurri horietako asko kasuan kasuko garapen plan edo proiektuan zehaztu beharko dira; baina, edonola ere, HAPOn neurri horiek identifikatu eta berorien gutxieneko karakterizazioa egin beharko da; era berean, garapen plan edo proiektuetan nahitaez bete beharrekoak direla adieraziko da.
3. Udalerriko ingurumen baldintzak hobetzeko jarduketak, beren helburua ekologia edo paisaia berreskuratzea, edota eremu nahiz esparru jakin batzuetako ingurumen kalitatea hobetzea denean.

Jarduketa horiek, bakoitzaren inguruko gorabeherak kontuan hartuta eta aurrekontuan erabil daitezkeen kopuruaren arabera, udal aurrekontuen kargura finantzatu ahal izango dira, GFAk eta Eusko Jaurlaritzak eskaintzen dituzten diru-laguntzen bitartez. Bestela, hirigintzako jarduketan ondorioz galdutako natur ondarea konpentsatzeko neurriak direnean, urbanizazio gastuetan sartu ahal izango dira.

Era horretako neurrietan sar daitezke, besteak beste, eremu narriatuak bere onera ekartzeko neurriak, konektibitate ekologikoa sustatzera bideratutakoak, hala nola paisaia hobetzeko, habitatak berreskuratze edo biodibertsitatea sustatzeko proiektuak.

Hori horrela, lehengoratu beharreko kokalekuak edota ingurumen baldintzak hobetzeko jarduerak identifikatu eta horien lehentasun-hurrenkera zehaztu egin beharko lirateke HAPOn, jarduera horiek gauzatzeko programa bat ezarrita.

Bestetik, ingurumen ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legeak exijitzen duena betez, planak klima-aldaketan izango duen eragina arintzeko eta hari egokitzeko neurriak jasoko ditu ingurumen azterketa estrategikoak. Xede horretarako, IHOBek prestatutako gidaliburu metodologikoak erabil daitezke erreferentziatzat.^(1 eta 2)

Plana ingurumenean txertatzeko neurri horiek HAPOko hirigintza dokumentazioan jaso beharko dira; era berean, neurri horien kostu ekonomikoa zenbatetsi, finantzatzeko erak aurreikusi, eta egikaritzeko denbora-plangintza ezarriko da. Halaber, HAPO garatzeko plan eta proiektuetan aintzat hartu beharreko neurriak zehaztu egingo dira.

6.6. Hautabideak aukeratzeko prozesuaren laburpen arrazoitua. Erabakitako hautabidea aukeratzeko arrazoiak.

Ingurumen azterketa estrategikoak, gainera, HAPOren helburuei erantzuteko teknikoki eta ekonomikoki bideragarriak izan daitezkeen hautabide guztien ingurumen arloko azterketa bat jaso behar du. Horretan, aztertutako hautabide bakoitzak ingurumenean izan lezakeen eragina aztertuko da, eta planaren helburuei zenbateraino erantzungo zaien zehaztu, ingurumen arloko helburuei bereziki.

Hori horrela, azterketaren esparruan dauden ingurumen arloko elementu eta arazo nabarmenak identifikaturik, eta ingurumena babesteko helburuak ezarri ondoren, HAPO garatu ahal izateko eta bertan ezarritako helburuak betetzeko teknikoki, ekonomikoki, eta ingurumenaren aldetik bideragarriak diren hautabideak proposatu beharko dira. Eta horien artean, "0 hautabidea" sartu beharko da derrigorrez; hau da, Orexaren egiturazko antolamendua ez aldatzekoa.

Ahal denean, hirigintzako jarduerak marrazteko edo diseinatzeko aukerak konparatu egingo dira, aukera horiek ezartzeko erabil daitezkeen kokalekuak bezalaxe.

Orexako Udalak bidalitako hasierako agirian aurkeztu diren hautabideak bizitegirako garapen berriak ezartzeko kokalekuei buruzkoak dira. Ildo horretan, hautabide desberdinak aztertzerakoan aintzat hartu beharko da, kokaleku posibleek eta aztertutako etxebizitzaren tipologiak ingurumenean izan dezaketean eragina. Baloratu beharreko elementu nagusiak honako hauek izango dira: lurraren kontsumoa, kokaleku bakoitzaren kalitatea ingurumenaren zein nekazaritzaren arloan, eta eraikinak nahiz urbanizazioko elementuak paisaian nola txertatuko diren. Eta hori guztia, paisaia kalitatearen helburua lortzeko egingo da; hau da, Orexako hiriguneak paisaian txertatua jarrai dezan lortzeko, alegia.

Hautabideen azterketak, nolana ere, zein metodologia erabili den azaldu beharko du; eta, ingurumen arloko faktoreak eta faktore tekniko, funtzional eta ekonomikoki zein neurritan kontuan hartu diren garatu beharreko irizpide anitzeko azterketa egiterakoan. Baldin eta azkenean erabakitako hautabidea ez bada ingurumen baloraziorik hoberena lortutakoa, hautabide hori aukeratu izanaren arrazoiak justifikatu egin beharko dira.

Txosten horri, proposatutako hautabide guztien kokalekua eta ezaugarriak adierazten dituen dokumentazio kartografikoa erantsiko zaio.

6.7. Planaren ondorioak ingurumenaren ikuspegitik ikuskatzeko programa.

HAPOk ingurumenean izango dituen eraginak ikuskatzeko programa bat jaso behar du ingurumen azterketa estrategikoak. Eta programa horretan, identifikatutako eragin aipagarri bakoitzaren segimendua egin eta ezarritako neurri babesgarri, zuzentzaile eta konpentsagarrien betetze maila eta eraginkortasuna ikusi ahal izango da, HAPOn definitutako ingurumen helburuen lortze maila bezalaxe.

Programak, ondorio horietarako, honako hauei buruzko informazioa jaso behar du aldika-aldika:

- Proposatutako ingurumen helburuen betetze maila.
- Plana martxan jartzeak ingurumenean eragindako ondorio kaltegarrien garrantzia.

- Neurri prebentibo, zuzentzaile eta, halakorik izanez gero, konpentsagarrien aplikazioa eta eraginkortasuna, plana garatzeko egingo diren agirietan eta gauzatze proiektuetan neurri horiek sartzea ere barne hartuta.
- Aurreikusi ez diren baina inguruneko elementuetan azaldu diren ingurumen ondorio kaltegarrien identifikazioa.
- Kasuan kasuko sektorean (ura, hondakinak, zarata, kutsatuak egon daitezkeen lurzorua, errepedeak, jarduera sailkatuak, eta beste) eskumena duten erakunde edota administrazioek bidezko baimenetan ezarritako ingurumen baldintzen betetze maila, udal mailako baimenetan ezarritakoena bezalaxe.

Xede horri begira, ikuskapen programak honako datuak jaso beharko ditu:

- Begiratu egin beharko diren ingurumen sistema, alderdi edo aldaeren identifikazioa.
- Burutu beharreko jarraipen eta kontrol jarduerak, bakoitzaren metodologia (datuak hartzeko estrategiak, aldizkakotasuna, ...) eta kronograma adierazita.
- Jarraipen horretan erabiliko diren adierazleak, bakoitzaren unitateak eta gehieneko edo erreferentziako mailak adierazita. Adierazle horiek, agiri honen 7. apartatuan jasotakoak izan daitezke, edota egokitzen jotzen diren beste hainbat.
- Ingurumen jarraipena egiteaz arduratuko diren pertsonak edota erakundeak.
- Egin beharreko txostenen edukia eta aldizkakotasuna.
- Aurreikusi den aurrekontua.

6.8. Laburpen ez-teknikoa

Ingurumen azterketa estrategikoan emandako informazioaren laburpen ez-teknikoa idatzi beharko da; eta laburpen horretan, informazio zehatza emango da, jendeak erraz ulertzeko moduan.

Laburpen horretan, honakoak jasoko dira gutxienez: HAPO egitearekin lortu nahi diren helburu orokorrak; aztertu diren hautabideak; horietako bakoitzak ingurumenean eragingo dituen ondorioen laburpena; eta azkenean erabakitako irtenbidea edo irtenbideak aukeratzeko arrazoiak.

Laburpen horren osagarri gisa, diseinatutako neurri zuzentzaileak deskribatuko dira, eta herritarren zein administrazioen parte-hartze prozesuko ondorioak adierazi.

Era berean, alderdi aipagarrien dokumentazio grafikoa erantsiko zaio.

6.9. Hautabideen eta neurri prebentibo, zuzentzaile eta konpentsagarrien bideragarritasun ekonomikoari buruzko txostena.

Hautabideen azterketari analisi ekonomiko bat erantsiko zaio. Horretan kontuan hartuko dira kostu-irabazia analisia eta azterketa ekonomiko-finantzarioa, eta, ahal den neurrian, ingurumen nahiz gizarte alorreko kanpo kostuak ere sartu egingo dira.

Atal horretan, halaber, HAPO aplikatzeak eragin ditzakeen ondorio kaltegarriak prebenitzeko, murrizteko edo arintzeko neurrien kostuaren zenbatespen edota aurrekontu banakatua jasoko da, HAPOtik datozen ingurumen kostuak barneratu egingo direla bermatzearen. Era berean, neurri horien finantzazio iturriak adieraziko dira, Orexako udal aurrekontuen kontura ordainduko direnak eta, halakorik izanez gero, hirigintza proiektuen edo jarduketan sustatzaileek ordaindu beharrekoak berezita.

7. INGURUMEN EBALUAZIOA ETA IKUSKATZE PROGRAMA EGITEKO AINTZAT HARTU BEHARREKO ADIERAZLE KUANTITATIBO EDO KUALITATIBOAK PROPOSATZEA.

Hautabideen ingurumen ebaluazioa eta ikuskatze programa egiteko aukeratzen diren adierazleak, aldaera batzuen konbinaketa izango dira; alde batetik, HAPOn ezarritako ingurumen helburuak betetzen direla egiaztatzea ahalbidetu behar dute; eta bestetik, plan hori garatzen den bitartean ingurumen ondorioei buruz egindako aurreikuspenak betetzen direla. Horrela, neurri zuzentzaile gehigarriak ezarri ahal izango dira, baldin eta ingurumen baldintzak betetzen ez badira, edota helburu horiekiko gorabeherak gertatzen badira.

Ingurumen adierazleak:

- Ingurumen helburuekin eta irizpideekin lotuak egon behar dute, HAPO formulatzen eta aplikatzen esku hartzen duten eragileei erantzukizunak finkatzea ahalbidetuko dien kudeaketa-tresna moduan funtziona dezaten benetan.
- Neurgarriak eta denbora-tarteetan aztertze modukoak izan behar dute. Denboraren joanean aldatzeko modukoak izan behar dute, joera kaltegarriak prebenitzeko edo zuzentzeko xedez aztertze modukoak.
- Adierazle kopuru txikia jarri behar da, inplikaturako eragile guztiek erraz ulertzeko modukoak izan daitezten. Hori horrela, sinpleak eta interpretatzen errazak izan behar dute.
- Eskuragarri egon behar dute, adierazle horiek lortzeko informazio-iturri askotara jo beharrik gabe.

Orexako udalerriaren ezaugarriak kontuan hartuta eta hasierako agirian jasotako planteamenduak ikusita, adierazle erabilgarri batzuk honako helburu hauetara bideratutakoak izan daitezke: luraren kontsumoa baloratzea (artifizializatutako lur azalera), lurzorua eta nekazaritza ustiategiek nozituko dituzten ondorioak (nekazaritza ustiategien kopurua, balio estrategiko handiko lurren azalera) eta natur balioen zaintza eta babesa (habitat interesgarrien azalera, baso autoktonoen azalera, babespeko eremuen azalera, eta abar).

8. INFORMAZIOA EMATEKO ETA KONTSULTA EGITEKO ERAK

2013ko abenduaren 9ko 21/2103 Legeak 21. eta 22. artikuluetan xedatutakoa betez, eta 211/2012 Dekretuak, urriaren 16koak, informazioa emateko eta kontsulta egiteko erei buruz 12. artikuluan ezarritakoari jarraituz, Orexako Udalak, HAPO gauzatzeko prozeduran aurreikusitako izapideen barruan, honako jarduerak burutuko ditu:

- a) Ukitutako herri administrazioei eta pertsona interesdunei kontsulta egingo die, planaren edo programaren atariko bertsioari eta ingurumen azterketa estrategikoari buruz.
- b) Planaren atariko bertsioa eta ingurumen azterketa estrategikoa jendaurrean jarriko ditu ikusgai, iragarkia aldizkari ofizialean argitaratuta. Eta gutxienez 45 eguneko epea emango du interesdunek aztertu eta bidezko oharrak egin ditzaten.

Arestian esandako horri dagokionez, ukitutako administrazio publikotzat eta pertsona interesduntzat joko dira, Ingurumeneko eta Obra Hidraulikoetako Zuzendaritza Nagusi honek irismen agiri hau egiteko xedez kontsultatu dituen administrazio eta erakunde publikoak – dokumentu honetako 1. apartatua– eta Udalak plana izapidetzeko prozesuan identifika ditzakeen gainerako antolakunde eta interesdunak (ukitutako lurjabeak, auzo elkarteak, eta abar).

9. INGURUMEN ADIERAZPEN ESTRATEGIKOA ESKATZEA, ETA JENDAURREKO INFORMAZIO FASEAREN ONDOREN PLANEAN EGIN DAITEZKEEN ALDAKETAK

Ingurumen ebaluazioari buruzko 21/2013 Legeak, abenduaren 9koak, 24. eta 25. artikuluetan xedatutako abetez, eta plan eta programen ingurumen ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura arautzen duen 211/2012 Dekretuak, urriaren 16koak, 13. artikuluan ezarritakoari jarraituz, Orixako Udalak, plana edo programa behin betiko onartu aurretik, Ingurumen Adierazpen Estrategikoa (ingurumen memoria, 211/2012 Dekretuan erabilitako terminologiaren arabera) egin dezan eskatuko dio Ingurumeneko eta Obra Hidraulikoetako Zuzendaritza Nagusi honi. Eta eskaera horri, ingurumen ebaluazio estrategikoaren espediente osoa erantsiko dio. Honako agiriak izango ditu:

- HAPOk hirigintza agiriak.
- Ingurumen azterketa estrategikoa.
- Espedientean jasota dauden eta kasuan kasuko araudi sektorialaren arabera nahitaezkoak diren txostenen kopia, eta kontsultak egiteko izapidean zehar edo jendaurrean ikusgai egon den bitartean aurkeztutako alegazioak.
- Orixako Udalak egindako laburpen-agiri bat, honako alderdi hauek azalduz: ingurumen azterketa estrategikoan jasotako ingurumen alderdiak nola txertatu diren Planaren azken proposamenean, azterketa hori nola moldatu den irismen agirira, egindako kontsulten emaitza zein izan den eta kontsulta horien erantzuna zein neurritan hartu den kontuan.

Bestetik, baldin eta plana edo programa izapidetzen den bitartean eta kontsultak egiteko eta jendaurreko informazioa emateko izapideak bete ondoren, ingurumenean ondorio nabarmenak izan ditzaketen eta ebaluatu ez diren aldaketak egitea erabakitzen bada, eta edozein kasutan ere, 211/2012 Dekretuak 4. artikuluan aipatutako kasuren bat gertatzen bada, Udalak berorren berri eman beharko dio Zuzendaritza honi, eta planean edo programan aldatu diren alderdiak ebaluatzeko beharrezkoa gerta litekeen dokumentazioa bidaliko dio.

Donostian, 2015eko apirilaren ..(e)an

INGURUMENEO ETA OBRA HIDRAULIKOETAKO ZUZENDARI NAGUSIA,

Sin.: Ainhoa Iraola Apaolaza

- (1) Klima-aldaketara egokitzeko udal programak egiteko gidaliburua. Udalsarea, 21 lan-koaderno
- (2) Euskadiko Hirigintzaren Plangintzari buruzko eskuliburua Klima-aldaketa arintzeko eta Klima-aldaketara egokitzeko (IHOBE)